

Mindazonáltal valahogy mégiscsak sikerült elolvasnom.

Mindent összevetve több szempontból is igen érdekes könyvvolt dolgom: vegyük csak a karaktereket, a cselekmény alakulását, az izgalmas formakavalkádot, a magát olvastató nyelvezetet, az olykor meg-hökkenítő filozófiai fejtegetéseket, melyek a műből kiragadva is megállnák a helyüket. Még számtalan dolgot említhetnék bizonyításképpen, de remélem, a továbbiakról hamarosan magam is olvashatok – immár mások tollából.

SZÁNTÓ DANIELLA

(*Orpheusz Kiadó, Budapest, 2009,*
318 oldal, 2500 Ft)

IMRE FLÓRA: *A hegyről lefelé*

Gyermekkori emlékem, amikor kirándulásról hazafelé versenyt futok társaimmal, és a magaslatról a mélybe haladva nő a tempó, miközben elveszítem lábam alól a talajt. Izgalmas félelem kerít hatalmába. Mikor, hogyan állok majd meg? Mi lesz ezután? Végül eljön a pillanat, és fellélegzek.

Imre Flóra *A hegyről lefelé* című verseskötetének lírai énje hasonló kérdéseket vet fel élet és halál viszonylatában. Hová megyünk? Mi az a hiány, amit érzünk? Mi lesz

a lélekkel, amelyről „lefoszlik” a test? Alapvető ontológiai kérdések ezek, különleges megvilágításban, a költőnőtől egyáltalán nem idegen mediterrán szókészlettel, dallamos formavilággal színezve. Visszatérő motívum többek között a tenger, amely éppen az élet dinamizmusának, az állandó mozgásnak, átalakulásnak, az élet és halál közötti útnak a jelképe. A könyv bevezető és egyben címadó versének ősz világában mindez jól tükröződik: „honnan ez a halálos szomorúság”; „a hegyről lefelé menet / a tenger felé mentem az úton”.

A kötet négy ciklusában megfigyelhető egyfajta koncentrikusság. Az első két részben a gondolkodó személy teszi fel lételméleti kérdéseit, míg a harmadik és negyedik ciklus már kifejezetten a hűsvér ember földi életútjára, a test öregedésére helyezi a hangsúlyt. Új értelmet kap ezáltal a cím, mert az elvonttól – tehát fentről – haldunk a konkrét anyagi felé, természetesen átmenetekkel, ezért beszélhetünk koncentrikusságról. Ez alapján a *Monológ* tekinthető a legáltalánosabb szakasznak. Megjelenik a lélek mint kiürített város; a szalamiszi csata után lerombolt Athénban szemetet hord a szél, azonban a város eszméje halhatatlan. A test elmúlása biológiailag is megfogalmazódik a további versekben: a haldokló kiemelkedett kulcscsontja, a sejtről sejtire végig-

burjánzó pusztulás, a szikkadó csont stb. A test és a lélek kapcsolata mellett fontos vezérgondolat az ember bolyongása, állandó hiányérzete, folytonos vágyai, múlt és jövő harca: „mért lesz minden hirtelen múlt, ami belép az életembe”.

Az *Idő* mintha már tudatosabban fejtené ki ezt a küzdelmet. Az elmúló évek fügefá alá hullott gyümölcsként, az évszakok ritmikuságában jelennek meg. Az eddigi problémák sem merülnek feledésbe, nehéz emiatt éles határvonalat húzni a két rész között. A ciklus sajátossága a keresztény gondolatvilág megjelenítése különböző eszközökkel: bibliai parafrázisokkal és Jézus konkrét megszólításával vezeti gondolatát a vágyakozó és kétkedő lélek. A biológiai test elmúlásának képei itt már felerősödnek. A *Költésövek mögött* ciklus az eddigi naturalista ábrázolásmód mellett kiélesíti az egyes érzékszerveket, és az anyagi élet valamennyi részletét feleleveníti. Az ékszerek hiánya, a gyomverte kert, az öregező, márványozó testbe zárt fiatal lélek tehetetlensége elszakadást jelent az anyagi világtól, a testi szerelem vágya azonban visszahúz. A *Platonizmus* szonett-

koszorúja ezt a vágyat vezeti végig, erősen ráközelítve a testrészekre. A testi láz fogyatkozásából indul el, majd visszaemlékezészerűen bontja ki az érzékek egyes momentumait. A szonettkoszorúban megszólaló én a mű vége felé tér vissza kiinduló pozíciójába, a tükörkép mind keserűbbé válik: „hiába sugárzik mögüle / maga az arany idea / a test vén és torz a felszíne / durván faragott szürke fa”. Az *Arcéled* című záró vers az eddigi gondolatokat foglalja össze.

Imre Flóra hetedik kötetét élmény elolvasni. Az embert több ezer éve foglalkoztatja a halál utáni lét kérdése. Emiatt különösen találó, hogy a költőnő felöleli az egyetemes kultúra egy részét: Ronsard, Villon költészetét, a középkori trubadúrlírákat, a görög és germán mitológiát, a zsidó és keresztény kultúrát, évezretdünk emberéről sem elfeledkezve. A klasszikus és posztmodern stílus, szókészlet is szépen elsimul egymás mellett. Az élet általános problémáiról van szó, de az újdonság erejével ható, szemléletes, kifejező képekkel. Tapasztalt és kimunkált művésznek kell lenni ahhoz, hogy valaki ekkora feladatra vállalkoz-

zon, mégis újat hozzon. Imre Flórának sikerült.

GLÁSER DIÁNA

(*Part könyvek, Budapest, 2009,*
68 oldal, 1470 Ft)

BÁTHORI CSABA: *Jel a semmiről*

Báthori Csaba *Jel a semmiről* című kötete egyfajta visszatérés a klasszicizmus-hoz, ám ezzel együtt a költő a nyelv kifejezőképességének határait is feszegeti.

A három ciklusra tagolódó kötet voltaképpen nem más, mint egy költői utazás, melyre a költő magával hívja a mindenkor olvasót is.

Az első, *Földi bolmi* címet viselő ciklus ezen utazás első állomásaként is felfogható, amely még, miként azt címe is sugalmazza, a földön játszódik. A költő megfigyel, visszaemlékezik, eggyé válik a látványokkal, tárgyakkal – ilyen filozofikus tárgy- és élményköltészetet képez a *Tájkép kövekkel*, az *Omega-idő*, a *Séta I–II.* vagy a *Stefánia*. Nem idegen azonban e ciklus verseitől a filozófiai mélység, az elveszett saját

szubjektum keresése vagy valami-féle egyetemesnek gondolt igazság megfogalmazásának igénye sem, miként az kitűnik a *Melankólia I–II.*, a *Kétségek esőben* vagy éppen-séggel a *Túlélés vagy élet* című költeményekből.

A második ciklus, a *Több a semminél* már absztraktabb, filozofikusabb költeményeket tartalmaz, így az utazás következő állomásának tekinthető.

A költő számot vet saját tudatával és a világgal, gondolatait rendbe szervezve pedig tiszta poézist próbál meg elének tární. E versek mögött megítélésem szerint ott rejtőzik sok más előd mellett Rilke, Báthori kedvelt szerzője, akitől rengeteget fordított is. Ilyen filozofikus hangvételű, számvető (ön-számvető?)

versek például a *Dal már reggel*, az *Elégiácska*, a *Korábbi életrajzunk* vagy a ciklus címadó verse, a *Több a semminél*. A filozófiai mélység mellett Báthori Csabától nem idegen a költői humor, a játék sem, miként arra a *Sírfeliratok* vagy a *Rigmusok, ringatók, bamba tárogatók* című nem is egy, hanem több kisebb verset tartalmazó füzetek is felhívhatják figyelmünket a cikluson belül.